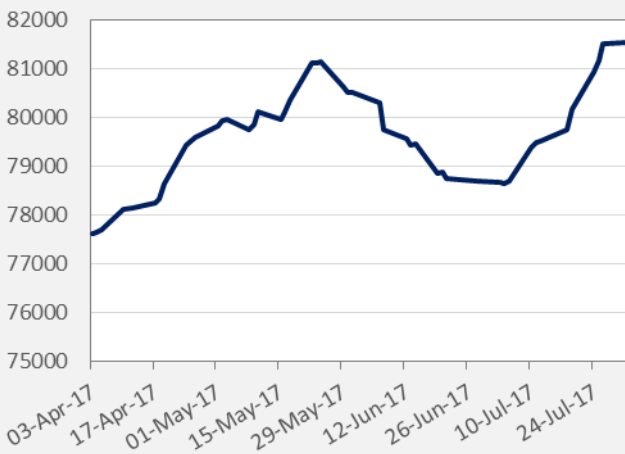

معامله ۵ میلیارد دلاری گاز، پاداشی برای رعایت مفاد برجام

دولت روحانی پیروزی قابل توجهی برای رویکردش نسبت به برجام کسب کرد، که به تکمیل یک سرمایه گذاری بزرگ به درون کشور انجامید. این معامله علامتی به شرکت های ایرانی میفرستد که سرمایه گذاران احتمالی میتوانند معاملات را به تکامل برسانند، و در نظر سرمایه گذاران خارجی که ایران دارد ریسک های "اسنپ بک" (بازگشت ناگهانی) تحریم ها را کنترل میکنند. کشمکش ادامه دار آقای روحانی با سپاه پاسداران باعث افزایش نشان سپاه پاسداران در نقش مخرب آنها در اقتصاد می باشد.

معامله ای بسیار مهم با شرکت بزرگ فرانسوی، توتال، یک افزایش زود هنگام در چشم انداز اقتصادی برای دولت جدید روحانی فراهم کرد. معامله ۴۹ میلیارد دلاری تولید گاز برای فاز ۱۱ توسعه پارس جنوبی امید ایجاد عصر جدیدی در همکاری بین المللی در بخش انرژی را افزایش داد، و الگویی برای بقیه اقتصاد شد. اولین معامله بزرگ که در زیر الگوی جدید قرارداد نفت بین المللی به امضا رسید به شرکت فرانسوی سهام ۵۱٪ را در این پروژه می دهد، با شرکت ملی نفت چین ۳۰٪ از سهام و پتروپارس ایران ۱۹٪ سهام را دارا می باشند.

قمار توتال در پیرامون جامعه سرمایه گذاری بین المللی بازتاب داشته است. این اولین سرمایه گذاری از طرف یک شرکت اروپایی در بخش انرژی در بیش از ده سال بوده است. مدیر عامل توتال استدلال کرد که بعد از سنجش احتمال "اسنپ بک" (بازگشت ناگهانی) تحریم ها، در بین ریسک های دیگر، فرصت درازمدت ریسک این سرمایه گذاری را توجیه کرد. فقط گذشت زمان نشان خواهد داد که آیا این معامله نشان دهنده عصر جدید تمایل سرمایه گذاری در ایران خواهد بود، که در آن سرمایه گذاران خارجی از بیرون آمریکا این اطمینان و کانال های پرداخت را حاصل می شوند که تجارت با ایران را قابل دوام کند. دولت روحانی بارها اظهار داشته است که هدفش تامین ۲۰۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری در برنامه پنج ساله کنونی می باشد. امید می رود که ۷۰ درصد آن از سرمایه گذاری خارجی کسب گردد، که بسیار بلند پروازانه است.

شکل ۱. کل شاخص سهام تدیکس

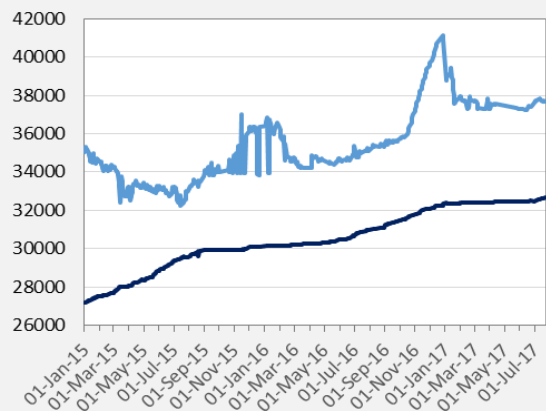
آوریل ۲۰۱۷ تا کنون

سرمایه گذاری توتال را میتوان به عنوان پاداشی برای رعایت دولت روحانی با مفاد برجام تلقی کرد. این سرمایه گذاری که شامل تعهد ۱ میلیارد دلاری از توتال می باشد، مدت زیادی بود که در انتظار می رود. ولی نهایه کردن قرارداد نشان ایمان این شرکت فرانسوی در توانایی ایران نسبت به اجتناب از "اسنپ بک" (بازگشت ناگهانی) تحریم ها است، که اشاره ای است به درخواست مجدد تحریم های مالی آمریکا به دلیل نقض توافقنامه. این

معامله برای دولت روحانی پیروزی قابل توجهی برای رویکردش نسبت به برجام و برنامه اصلاحات اقتصادی می باشد. یک ماه بعد از اینکه وزیر امور خارجه آمریکا رسماً اجابت ایران با مفاد برجام را اعلان کرد، و در مدت کمی بعد از تعریف نمایندگان کمیسیون برجام از اقدامات ایران نسبت به توافقنامه، این معامله سرمایه گذاری بیست ساله راه در پیش رو را به شرکتهای ایرانی نشان می دهد.

این معامله برخی از تندروها را ناراحت کرده است، البته، شامل شخصیت های رهبری سپاه پاسداران است که دچار کشمکش در مرافعه دنباله دار با دولت بر سر نقش غالب آن نهاد نظامی در اقتصاد ایران می باشند. رئیس شرکت ساختمانی عظیم سپاه پاسداران، بخش پیمانکاری خاتم الانبیا، استدلال کرد که معامله پارس جنوبی می بایست منحصر در دست نهاد های ایرانی باشد و اینکه سپاه پاسداران می توانست به تنهایی عهده دار پروژه چند میلیاردی باشد، بدون مشارکت خارجی در آن. این یک چشم انداز عقب مانده گستاخانه نسبت به آینده ایران می باشد، و آن که در تضاد با آرزو های اقتصادی دولت است. اجماع غالب کارشناسان بر آن است که اقتصاد ایران گرفتار نهادهای فاسد و بی فایده شده است، و در هیچ جا این بیشتر از بخش انرژی و ساختمانی مشاهده نشده، که شرکت های سپاه پاسداران در آن به شدت جاسازی شده اند. سرمایه گذاری خارجی به داخل، سرمایه، فن آوری و تخصص بسیار مورد نیاز را از موفق ترین شرکت های دنیا فراهم می کند.

شکل ۲. نرخ ارز ریال به دلار

(رسمی (آبی تیره)، بازار (آبی کمرنگ)

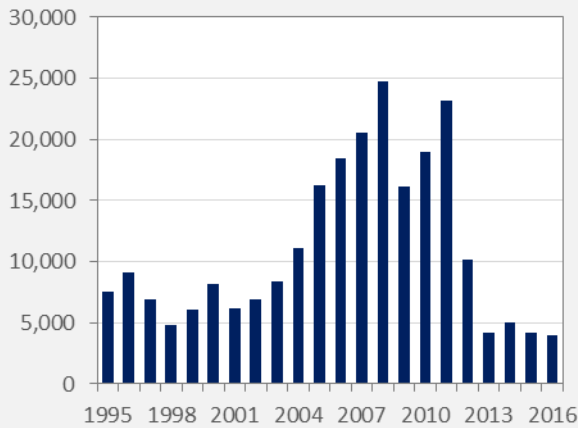
اکثر تحلیلگران اقتصادی، که شامل ویریتی ایران می باشد، با موقعیت اعلام شده آقای روحانی موافق هستند که "تصاحب" برنامه خصوصی سازی دولت بدست سپاه پاسداران از لحاظ اقتصادی زیان آور بوده است.

در این مورد منتقدان تندرو در حمله به نظرات آقای روحانی نسبت به نقشی که سپاه پاسداران در سازندگی و توسعه بخش انرژی در زمان صلح داشتند را "ضد ملی" یا "ناشکر" عنوان کردند. این یک بحث گیج کننده است. آقای روحانی در مورد نقش سپاه پاسداران در دفاع انقلاب یا حفاظت کشور انتقاد نکرده است، کاملاً غیر از آن می باشد. نظراتی که ایشان بیان کرده در مورد نقش سپاه پاسداران در بخش خصوصی اقتصاد بوده است، که مستقیماً باعث فرو نشاندن نیرو های بازار رقابتی می باشد و برای چشم انداز اقتصادی ایران زیان آور است. این بدون ذکر طبیعت دسیسه آمیز فساد و غیر قانونی بودن که غالباً مشخص کننده فعالیت های اقتصادی سپاه پاسداران می باشد. از دید میهن پرستانه، رفاه مردم ایران است که در بالاترین اولویت قرار دارد. ثمره آن رقابت بیشتر، فساد کمتر و فرصت های بیشتر برای شکوفایی و ایجاد کار توسط شرکت های کوچک و متوسط خواهد بود.

در جای دیگر، تعهد مبارزه انتخاباتی آقای روحانی برای فسادزدایی نهاد های ایرانی با اولین آزمون دشوار خود مواجه شد که حاکی از بازداشت برادر آقای روحانی به اتهامات فساد بود. بعضی مفسران زمان بندی این بازداشت را مورد انتقاد قرار دادند، و پیشنهاد کردند که ناگزیر از شکاف بیشتر بین آقای روحانی و سپاه پاسداران است. ولی برادر آقای روحانی، آقای فریدون، که یک دیپلمات ارشد که در مذاکرات اتمی نقش داشت، ماه ها است که با اتهامات فساد مالی و سوء استفاده از مقام خود کلنجار می رود. گزارش شده که ایشان بعد از پرداخت ضمانتنامه ۵۰ میلیارد و نیمی (معادل ۹ میلیون دلار آمریکایی) آزاد شده است. در واکنش نسبت به بازداشت، آقای روحانی اظهار داشت که منبع افتخار است که همگان در جمهوری اسلامی در برابر قانون یکسان هستند. قطعاً، اگر این اتهامات حقیقت داشته باشد، این دقیقاً همان نوع طرز رفتاری است که آقای روحانی وعده داده بود در فعالیت های دولتی پاکسازی خواهد کرد.

با توجه گسترده تر و مثبت، صادرات ایران به اتحادیه اروپا نسبت به همان دوره سال گذشته، در ربع اول ۷۰٪ خیزش داشت. این عمدتاً توسط کالاهای مرتبط با نفت رانده شده، با محصولات غیر نفتی که شامل میوه و آجیل و محصولات پلاستیکی می باشند هنوز سهم کوچکی از بازار را شامل می شود. تلاش های ایران برای باز یافتن سهم پیشین بازار کشورهای اروپای جنوبی بنظر میرسد که شروع به ثمره دادن کرده است، با ایتالیا، یونان، فرانسه و اسپانیا بزرگترین وارد کننده گان بوده اند. در عوض، اتحادیه اروپا مازاد بزرگ تجارت را حفظ کرد، با صادرات ۸۲ میلیارد یورو اجناس به ایران در ۲۰۱۶، در مقایسه با ۵۵ میلیارد یورو در ۲۰۱۵.

شکل ۳. صادرات ایران به ۲۸ کشور اروپایی

(۱۹۹۵ تا ۲۰۱۶، به دلار آمریکا)

